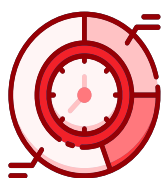

NEWSLETTER

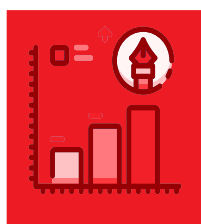
Informacje dla Pracowników STRABAG
w Polsce

STRABAG generuje **0,28% PKB Polski** oraz **tysiące miejsc pracy** w polskiej gospodarce

712
mln zł

podatków i składek
do budżetu państwa

7,27
mld zł

wartości dodanej
do PKB

60
tys.

wygenerowanych
miejsc pracy

Raport Deloitte „Wpływ STRABAG na rozwój polskiej gospodarki”

STRABAG
WORK ON PROGRESS

Deloitte.

Nr
1/2023

STRABAG
WORK ON PROGRESS

STRABAG generuje 0,28% PKB Polski - to informacja, którą chcemy się z Wami przywitać, bo jest to powód do dumy dla nas wszystkich. Więcej interesujących danych dotyczących wpływu STRABAG na krajową gospodarkę zawartych jest w raporcie Deloitte, który podsumowuje 35 lat obecności firmy na polskim rynku.

Zapraszamy Was do zapoznania się z tematem numeru i raportem pt. Wpływ STRABAG na rozwój polskiej gospodarki, którego premiera odbyła się podczas Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach. Jak zawsze, zachęcamy do przeglądania naszych stałych rubryk. Zabierzemy Was do Wrocławia, do jednej z najnowocześniejszych w Europie, wielofunkcyjnej hali sportowej, przedstawimy Upper One, który powstaje w Warszawie oraz opowiemy o budowanym przejściu granicznym w Malhowicach. W sekcji Baza Wiedzy czeka artykuł o roli i znaczeniu informacji zwrotnej, tzw. "feedbacku" w procesie komunikacji oraz samochodach elektrycznych w STRABAG.

W tym numerze naszym gościem jest Marta Promińska, zajmująca się w STRABAG tematyką zielonego budownictwa, z którą rozmawiamy o sztuce oraz jej obrazach tworzonych w nurcie malarstwa hipnagogicznego.

Jak zawsze, zapraszamy Was do aktywnego współtworzenia tego magazynu, w którym staramy się prezentować tematy, które mamy nadzieję stanowią ciekawą lekturę.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Urszula Komorowska
Łukasz Mielnik
Maciej Tomaszewski

Jesteśmy też ciekawi Waszych opinii i sugestii odnośnie tego, co można zmienić, jakich treści Wam brakuje w magazynie. Piszcie na e-mail: komunikacja@strabag.com

W tym numerze

str. 3 Nowe kontrakty: DK-94 pomiędzy Pyskowicami a Zabrzem | Obwodnica miasta Sokoły DW 527 pomiędzy Morągiem a Łutką | Centrum Sportu w Sicienku | Ul. Szczecińska w Koszalinie

str. 5 Raport - Wpływ STRABAG na rozwój polskiej gospodarki

str. 8 Na naszych budowach: Hala Ślęzy we Wrocławiu | Upper One w Warszawie | Przejście Graniczne z Ukrainą w Malhowicach

str. 15 Baza wiedzy STRABAG: Elektromobilność | Informacja zwrotna

str. 20 Ludzie STRABAG: Marta Promińska - Jest czas na budowanie. Jest czas na sztukę

PODPISALIŚMY NOWE KONTRAKTY

W I KWARTALE 2023 ROKU STRABAG PODPISAŁ
ŁĄCZNIE:

79 projektów
587,9 mln PLN netto

Wśród podpisanych umów jest 6 dużych kontraktów – każdy o wartości powyżej 20 mln PLN. Kontrakty w podziale na poszczególne piony budownictwa:

BUDOWNICTWO INFRASTRUKTURALNE:

75 kontraktów
558,8 mln PLN netto

BUDOWNICTWO OGÓLNE:

2 kontrakty
29,1 mln PLN netto

● ROZBUDOWA DK-94 POMIĘDZY PYSKOWICAMI A ZABRZEM

wartość kontraktu: 132,6 mln PLN
zamawiający: Skarb Państwa - GDDKiA w Katowicach
podpisanie umowy: 31 marca 2023
dyrekcja realizująca: PH/DD

Przedmiotem umowy jest rozbudowa drogi krajowej nr 94, która biegnie równolegle do autostrady A4, stanowiąc jej bezpłatną alternatywę. Roboty realizowane będą na 12-kilometrowym odcinku pomiędzy Pyskowicami a Zabrzem. W ramach prowadzonych prac przebudowane zostanie 28 skrzyżowań, wybudowane i przebudowane będą zatoki autobusowe, powstaną ciągi piesze i rowerowe oraz urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego. Powstaną też dwa miejsca do kontroli pojazdów, miejsce do ich ważenia oraz parking przydrożny. W ramach zadania przebudowane zostaną również obiekty inżynierskie, zjazdy publiczne i indywidualne, odwodnienie i oświetlenie. Po rozbudowie droga będzie posiadać klasę GP, nośność 11,5 t/oś, przekrój 1x2, a szerokość pasa ruchu będzie wynosić 3,5 m. Poprawa klimatu akustycznego zostanie osiągnięta dzięki zastosowaniu cichej nawierzchni, a wykonane odwodnienia oraz urządzenia ochrony środowiska ograniczą wpływ drogi na środowisko. Kontrakt realizowany będzie 16 miesięcy (bez okresów zimowych). STRABAG Infrastruktura Południe zaoferował przedłużenie okresu gwarancji jakości o 5 lat.

● BUDOWA OBWODNICY M. SOKOŁY

wartość kontraktu: 37,6 mln PLN

zamawiający: Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich

podpisanie umowy: 6 marca 2023

dyrekcja realizująca: PJ/EE

Obwodnica w ciągu drogi wojewódzkiej nr 678 to nowy odcinek drogi klasy »G«. Będzie przebiegała po stronie północnej i zachodniej od miejscowości Sokoły, mając swój początek i koniec na drodze wojewódzkiej nr 678. Projekt zakłada budowę drogi wraz z obiektami inżynierskimi i niezbędną infrastrukturą techniczną na odcinku o długości ok. 4,2 km. Zakres prac budowlanych obejmuje rozbiórkę istniejących elementów zagospodarowania kolidujących z jezdnią, budowę obwodnicy m. Sokoły w ciągu drogi wojewódzkiej nr 678 od km 36+130 do km 40+274, dwóch skrzyżowań z ruchem okrężnym skanalizowanych z drogami wojewódzkimi nr 671 i 678 oraz skrzyżowań z drogami powiatowymi i gminnymi. Wykonane zostaną nowe chodniki, ścieżki pieszo-rowerowe, zjazdy, wyspy dzielące, ażyle dla pieszych na skrzyżowaniach, rowy przydrożne i melioracyjne, oznakowania pionowe oraz poziome. Powstanie również kanał technologiczny i pasy zieleni wykonane wzdłuż inwestycji. Planowane zakończenie budowy to listopad 2024 roku.

Obecnie cały ruch tranzytowy odbywa się przez gęsto zabudowany teren miejski. Intensywny ruch pojazdów przyczynia się do szeregu utrudnień w ruchu lokalnym, oraz negatywnie wpływa na środowisko i komfort życia mieszkańców, a liczne ubytki w nawierzchni, koleiny i spękania obniżają bezpieczeństwo jazdy.

● ROZBUDOWA DW 527 POMIĘDZY MORĄGIEM A ŁUKTĄ

wartość kontraktu: 62 mln PLN netto

zamawiający: Województwo Warmińsko - Mazurskie - ZDW w Olsztynie

podpisanie umowy: 11 stycznia 2023

dyrekcja realizująca: PJ/FF

Inwestycja w województwie warmińsko-mazurskim obejmuje remont i rozbudowę łącznie ponad 10-kilometrowego odcinka. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie podzielił zamówienie na trzy części, na które łącznie składają się odcinki: Morąg – Bramka, Bramka – Florczażki oraz Florczażki – Łukta. Umowę podpisano na realizację dwóch tras: Morąg – Bramka o długości 5,26 km oraz Florczażki – Łukta o długości 5 km. Wartość każdego z realizowanych odcinków to ok. 30 mln PLN. Inwestycja rozpoczyna się w Morągu, od skrzyżowania w formie „małego ronda” z ulicami 11 Listopada i Wł. Jagiełły. Koniec rozbudowy zaplanowano w km 74+840 do skrzyżowania typu rondo (bez skrzyżowania) w miejscowości Łukta. Droga po przebudowie ma zyskać klasę techniczną G o dopuszczalnym nacisku osi na nawierzchnię wynoszącą 115 kN. Droga nadal będzie miała przekrój jednojezdniowy o dwóch pasach ruchu. W terenie zabudowanym będzie to 7 metrów szerokości, a poza – 6 metrów. Wykonawca na nowo wybuduje nawierzchnię drogową. Wzmocnione ma zostać podłoże gruntowe. Powstaną chodniki i ścieżki rowerowe, miejsca postojowe, przejścia dla pieszych, zatoki autobusowe. Wykonany zostanie system odwodnienia drogi. Termin realizacji przypada na listopad 2023 roku.

● BUDOWA CENTRUM SPORTU W SICIENKU

wartość kontraktu: 13,4 mln PLN netto

zamawiający: Gmina Sicienko

podpisanie umowy: 21 marca 2023

dyrekcja realizująca: PP/DD

28 marca rozpoczęły się prace budowlane na terenie rozbudowywanego i przebudowywanego centrum sportu w Sicienku przy ul. Sportowej 4. Umowa z Gminą Sicienko została podpisana 21 marca. Zakres realizowanych robót obejmuje między innymi: przebudowę boiska piłkarskiego budowę budynku zaplecza socjalno-sportowego wraz z wewnętrznymi instalacjami wentylacji i klimatyzacji, centralnego ogrzewania, wodnokanalizacyjnymi, elektrycznymi oraz teletechnicznymi, jego wyposażeniem stałym, a także ruchomym. Zagospodarujemy również teren wokół. Budowa prowadzona będzie dwuetapowo. Jako pierwszy powstanie budynek „Centrum Sportu” oraz zagospodarowane zostaną tereny przyległe. W etapie drugim przebudowane zostaną boiska piłkarskie i treningowe. W ciągu 18 miesięcy od daty zawarcia umowy prace zostaną zakończone, a mieszkańcy będą mogli korzystać z pełnowymiarowego boiska piłkarskiego, które będzie również na miejscu organizacji imprez sportowych oraz uroczystości gminnych.

● UL. SZCZECIŃSKA W KOSZALINIE

wartość kontraktu: 28,2 mln PLN netto

zamawiający: Gmina Miasto Koszalin

podpisanie umowy: 5 stycznia 2023

dyrekcja realizująca: PC/BB

Ulica Szczecińska to ważna trasa wylotowa z Koszalina, łącząca miasto z trasami szybkiego ruchu S11 i S6. Projekt zakłada wykonanie kilometrowego odcinka drogi czteropasmowej – po dwa pasy ruchu w każdą stronę. Inwestycja rozpoczyna się rondem na zakręcie ul. Wołyńskiej, przy tzw. nowej strefie ekonomicznej, a zakończy się na starej granicy Koszalina. Obecnie istniejąca ul. Szczecińska będzie przebudowana i stanowić będzie południową nitkę drogi. Nitka północna, od której rozpoczęły się prace budowlane, zostanie wybudowana od podstaw. W zakresie robót znajduje się między innymi budowa trzech nowych rond, przystanków oraz pętli autobusowej, a także podziemna infrastruktura i oświetlenie. Całość prac realizowana będzie w ciągu 21 miesięcy.

Raport - wpływ STRABAG na rozwój polskiej gospodarki

STRABAG w Polsce działa już od 35 lat. Jesteśmy częścią europejskiego koncernu budowlanego, co pozwala nam na korzystanie z globalnego know-how oraz siły międzynarodowej Grupy. Jednocześnie długi okres naszej działalności na krajowym rynku, na którym jesteśmy od lat w gronie liderów branży, sprawia, że czujemy się polską firmą.

Mijające 35 lat postanowiliśmy odpowiednio uczcić i podsumować. Szukając odpowiedniego sposobu, przy aprobacie Zarządu, zdecydowaliśmy się na coś, czego do tej pory jeszcze nie było. Po raz pierwszy powstał specjalny raport przedstawiający wpływ STRABAG na polską gospodarkę. W ten sposób, odwołując się do danych liczbowych i faktów z naszej działalności, byliśmy w stanie pokazać, jak ważną i istotną rolę pełni firma w kontekście polskiej gospodarki, oraz w jaki sposób przyczyniamy się do funkcjonowania i rozwoju kraju.

Koncepcja stworzenia raportu powstała w 2022 r. Po odbyciu licznych rozmów wewnętrznych pomysł nabrał konkretnych kształtów. Ze strony firmy zaangażowane zostały różne działy w celu pozyskania odpowiednich informacji, między innymi z obszarów: podatkowego, zakupów, zarządzania zasobami ludzkimi. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu merytorycznego, obiektywizmu, a także pozyskania zasobów do stworzenia treści raportu zdecydowaliśmy się na nawiązanie współpracy z wiodącą firmą doradczą – Deloitte, która dedykowała do tego zadania doświadczonych pracowników. Jego trzon stanowił Zespół Sustainability & Economics Deloitte Advisory.

Wspólnie z ekspertami z Deloitte wypracowany został szczegółowy plan raportu, harmonogram działań i obszary, z których niezbędne było zebranie danych. Było wśród nich sporo danych liczbowych, które po odpowiedniej obróbce przez Deloitte dostarczyły bardzo ciekawych, czasem również dla nas, informacji. Całość prac nad raportem trwała blisko pół roku, a sam okres analizy realizowany przez Deloitte to luty – marzec 2023 r.

Obliczenie efektów ekonomicznych działalności STRABAG zostało przeprowadzone na podstawie modelu kalkulacyjnego przygotowanego na bazie tzw. tablic przepływów międzygałęziowych (input-output). Model ten odzwierciedla zależności między gałęziami gospodarki i pozwala oszacować, jakie efekty w całej gospodarce generuje działalność spółki w takich kategoriach, jak: wartość dodana, zatrudnienie i dochody gospodarstw domowych. Wpływ bezpośredni firmy (wartość dodana powstająca w firmie) wyliczany na podstawie rachunku zysków i strat za pomocą modelu jest uzupełniany o wpływ pośredni firmy (wpływ zakupów firmy u poddostawców na gospodarkę kraju) i indukowany (wpływ wydatków pracowników STRABAG oraz pracowników poddostawców na gospodarkę kraju). Struktura powiązań STRABAG z resztą gospodarki została oszacowana na podstawie najnowszych dostępnych danych zakupowych. Do wyliczenia wartości dodanej wytworzonej bezpośrednio w STRABAG wykorzystano dane finansowe spółki za 2021 r.

Eksperska analiza pokazuje, że w samej firmie powstaje ponad 1,16 mld PLN wartości dodanej, czyli najważniejszej części składowej PKB. Firma STRABAG generuje prawie 6,8 tys. wysoko płatnych miejsc pracy – przeciętne wynagrodzenie osób pracujących w STRABAG w 2022 r. było o ¼ wyższe niż średnia dla dużych firm. Znacząca wartość dodana i wysokie płace oznaczają ponad 0,71 mld PLN wpływów z podatków i składek dla budżetu państwa i całych finansów publicznych. To kwota pozwalająca na wypłatę emerytur dla prawie 28 tys. seniorów.

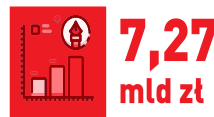
Współpraca z 5 tys. poddostawców oraz płace wypłacane przez STRABAG i jego kooperantów generują dalsze 6,1 mld PLN wartości dodanej oraz podtrzymują 53 tys. miejsc pracy. W efekcie łączna wartość dodana STRABAG dla polskiej gospodarki to ponad 7,27 mld PLN. Kwota ta odpowiada równowartości 0,28% polskiego PKB w 2021 r.

Kluczowym obszarem działalności STRABAG jest realizacja projektów dla samorządów. Spółka jest najbardziej zaangażowaną w inwestycje samorządowe firmą budowlaną w Polsce. 80% wszystkich swoich kontraktów realizuje właśnie na ich zlecenie. W ostatnich latach szczególnie intensywnie rozwija się współpraca firmy z samorządami Polski Wschodniej i Północnej, co sprzyja zmniejszeniu luki rozwojowej tych regionów względem reszty kraju. W latach 2015-2023 STRABAG zrealizował około 3 tys. projektów samorządowych, o łącznej wartości prawie 15 mld PLN.

STRABAG generuje **0,28% PKB Polski** oraz **tysiące miejsc pracy** w polskiej gospodarce

podatków i składek do budżetu państwa

wartości dodanej do PKB

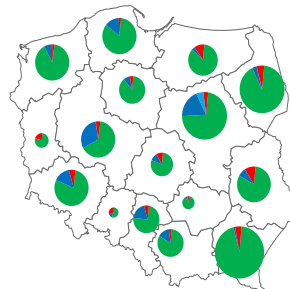
60 tys. wygenerowanych miejsc pracy

Raport Deloitte „Wpływ STRABAG na rozwój polskiej gospodarki”

STRABAG
WORK ON PROGRESS

Deloitte.

80% wszystkich kontraktów STRABAG realizuje **na zlecenie samorządów**

Raport Deloitte „Wpływ STRABAG na rozwój polskiej gospodarki”

STRABAG
WORK ON PROGRESS

Deloitte.

Na premierę raportu wybrane zostało jedno z ważniejszych wydarzeń gospodarczych w kraju, jakim jest Europejski Kongres Gospodarczy, którego XV edycja odbyła się w dniach 24 – 26 kwietnia w Katowicach. W wydarzeniu tym stacjonarnie uczestniczyło 11 000 gości, a w 170 sesjach uczestniczyło ponad 1 000 prelegentów. W jednym miejscu, w ciągu trzech dni, odbyły się tysiące rozmów, spotkań, dyskusji z udziałem ekspertów, polityków i przedstawicieli biznesu. W programie XV Europejskiego Kongresu Gospodarczego omawiane i analizowane były między innymi kluczowe trendy i tendencje zmieniające gospodarkę, kształtujące jej perspektywy w dynamicznym otoczeniu geopolitycznym i makroekonomicznym. Poruszano również kwestie zrównoważonej i odpowiedzialnej gospodarki oraz transformacji cyfrowej. Było to zatem idealne miejsce do zaprezentowania wpływu STRABAG na polską gospodarkę oraz naszych strategicznych celów.

Naszą obecność zaznaczyliśmy, przygotowując specjalne stoisko, którego projekt skupiał się właśnie na premierze raportu. Scenografię, niczym z premiery kinowej, stworzył czerwony dywan wraz z efektownym podświetleniem oraz wielki ekran, na którym zaprezentowane zostały materiały multimedialne. Goście mogli zobaczyć wybrane sekcje raportu, przedstawione w syntetycznej i atrakcyjnej graficznie formie, oraz krótkie materiały wideo prezentujące zrealizowane projekty z różnych obszarów budownictwa. Pokazaliśmy również, jak wygląda nasz nowy sposób myślenia o budowaniu, który promuje hasło WORK ON PROGRESS. Drugiego dnia wydarzenia zaprosiliśmy przedstawicieli mediów na specjalnie zorganizowaną konferencję prasową, której tematem był przygotowany przez Deloitte. Na sali zgromadzili się przedstawiciele prasy i innych mediów, a wśród nich Polska Agencja Prasowa, Business Insider, Nowy Przemysł WNP, TOK FM.

Prezentacji treści raportu dokonali Członkowie Zarządu STRABAG, Wojciech Trojanowski i Waldemar Wójcik, którzy wspólnie omówili poszczególne jego sekcje oraz odpowiadali na pytania dziennikarzy.

Poza samą konferencją, w trakcie trwania XV Kongresu Członkowie Zarządu STRABAG udzielali też licznych wywiadów, a także uczestniczyli w trzech panelach tematycznych:

Wojciech Trojanowski: Sektor budowlany, a odbudowa Ukrainy. Podczas debaty uczestnicy omówili wyzwania i perspektywy związane z powojenną odbudową Ukrainy. Wojciech Trojanowski brał również udział w panelu Duże firmy – motor gospodarki.

Waldemar Wójcik reprezentował STRABAG w panelu Budownictwo, w trakcie którego poruszane były kwestie koniunktury branży, cen materiałów i usług oraz waloryzacji.

Zapraszamy do lektury raportu i dzielenia się nim z naszymi partnerami biznesowymi, bo nasz wspólny wkład w rozwój polskiej gospodarki na przestrzeni ponad 35 lat działania firmy jest imponujący – możemy być z tego dumni!

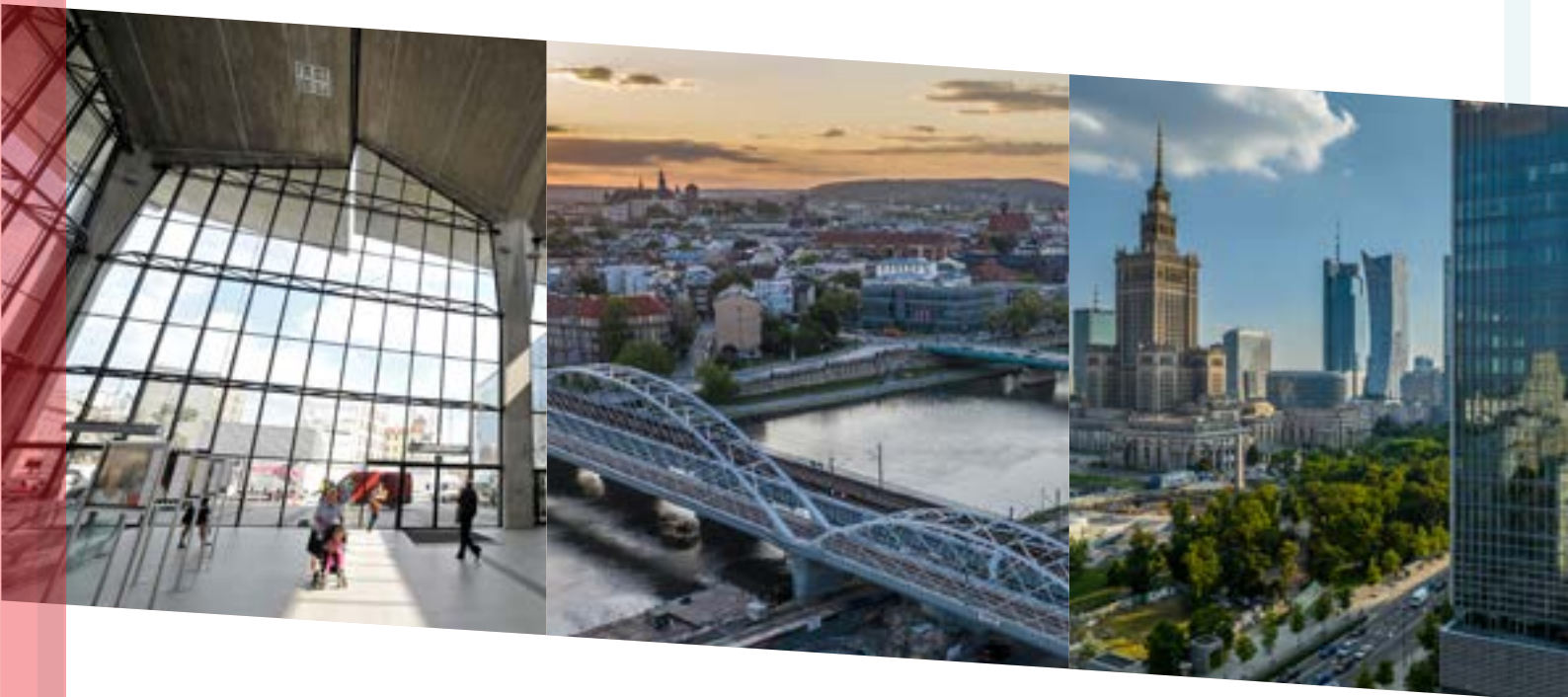
Fot. Wojciech Trojanowski w trakcie rozmowy z dziennikarzami TOK FM

Fot. (górną) Stoisko STRABAG na EKG, Fot. (dolną) Konferencja prasowa - prezentacja raportu STRABAG

Wpływ STRABAG na rozwój polskiej gospodarki

>kliknij i otwórz raport<

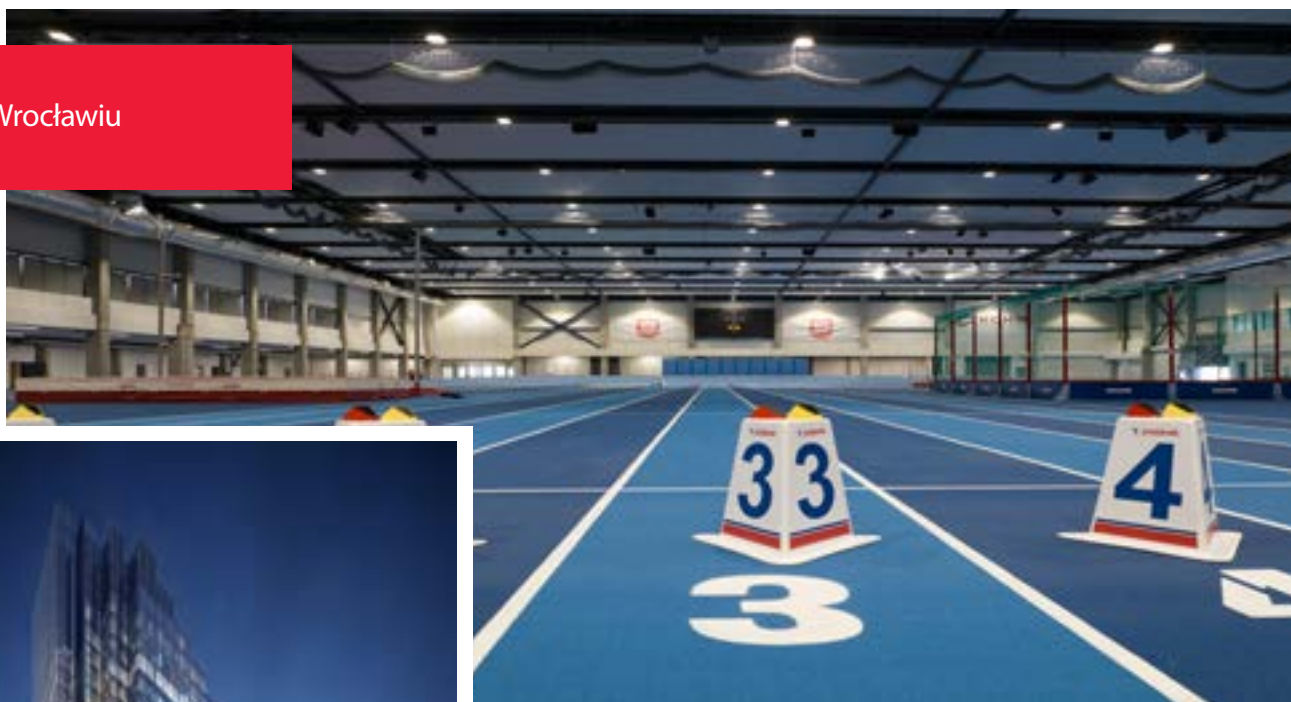

Deloitte.

STRABAG
WORK ON PROGRESS

NA NASZYCH BUDOWACH

Hala Ślęzy we Wrocławiu

Upper One w Warszawie

Przejście graniczne z Ukrainą
w Malhovicach

HALA ŚLĘZY WE WROCŁAWIU

W okresie od czerwca 2021 do 8 marca 2023, na wrocławskich Kłokoczycach STRABAG zrealizował wyjątkowy obiekt - najnowocześniejszą w Polsce i jedną z nowocześniejszych w Europie, wielofunkcyjną halę sportową, zlokalizowaną na terenach należących do 1 Klubu Sportowego Śląza Wrocław na Psim Polu - perłę w koronie lekkoatletyki. Obiekt został zrealizowany dzięki współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego, Gminy Wrocław, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Polskiego Związku Lekkiej Atletyki Dolnośląskiego Związku Lekkiej Atletyki oraz 1 Klubu Sportowego Śląza Wrocław. Już niebawem swoje treningi oraz zawody będą rozgrywać tu koszykarze Ślązy oraz dolnośląscy lekkoatleci.

Fot. Hala na wrocławskich Kłokoczycach

Kontrakt o wartości 52,6 mln PLN prowadzony był w formule „zaprojektuj i wybuduj”, a prace realizowała Dyrekcja PP Oddział GG /Gr. 56. Zakres robót obejmował projekt i budowę hali lekkoatletycznej z zapleczem sanitarno-szatniowym oraz administracyjno-technicznym wraz z zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą techniczną.

Realizacja kontraktu przypadła na bardzo trudny rynkowy okres, co związane było z trwającą w Ukrainie wojną. Tym bardziej cieszy fakt, że nasz zespół odpowiedzialny za budowę dotrzymał umownego terminu, choć było to spore wyzwanie - mówi Grzegorz Rudkowski, Kierownik Projektu.

Zgodnie z umową projekt budowlany został opracowany w ciągu 3 miesięcy od dnia podpisania umowy. Czas przewidziany na uzyskanie ostatecznej decyzji pozwolenia na budowę wynosił 6 miesięcy od dnia podpisania umowy. Ponadstandardowo, w przypadku tego kontraktu, było wykonanie projektu areny sportowej, który musiał uzyskać akceptację zarówno Zamawiającego, jak i PPLNA. Na etapie certyfikacji obiektu, zatwierdzony wcześniej przez zainteresowane strony projekt, stanowił podstawę odbiorową.

Realizacja kontraktu przypadła na bardzo trudny rynkowy okres. Gigantyczny wzrost cen materiałów, przede wszystkim stali konstrukcyjnej, stali zbrojeniowej, betonu, materiałów murowych, materiałów izolacyjnych, jak również brak dostępności na rynku podstawowych materiałów w kontekście dotrzymania umownego terminu realizacji były dla zespołu dużym wyzwaniem.

Na każdym z etapów, w zarówno projektowym, jak i realizacyjnym, współpraca z Inwestorem była oparta o relacje partnerskie. W związku z trudną sytuacją rynkową podpisane zostało porozumienie w formie aneksu, w zakresie dopłaty do kontraktu, którego podstawą był nadzwyczajny wzrost kosztów rynkowych. Wynegocjowana wartość dopłaty stanowiła prawie 23% wartości umowy podstawowej.

Jednym ze znaczących wyzwań technicznych był montaż konstrukcji stalowej, halowej części obiektu, w której główne dźwigary kratowe, dla zapewnienia funkcjonalności obiektu, miały rozpiętość 58,65 m. Cała konstrukcja stalowa została zmontowana w ambitnym terminie 3 tygodni. Ciekawym zagadnieniem było też zaprojektowanie i wykonanie okładzin akustycznych dla części hali o kubaturze powyżej 80 000 m³. Dla zachowania normowych czasów pogłosu dla tak dużej przestrzeni obiektu do współpracy zaproszeni zostali najwyższej klasy specjaliści z zakresu akustyki.

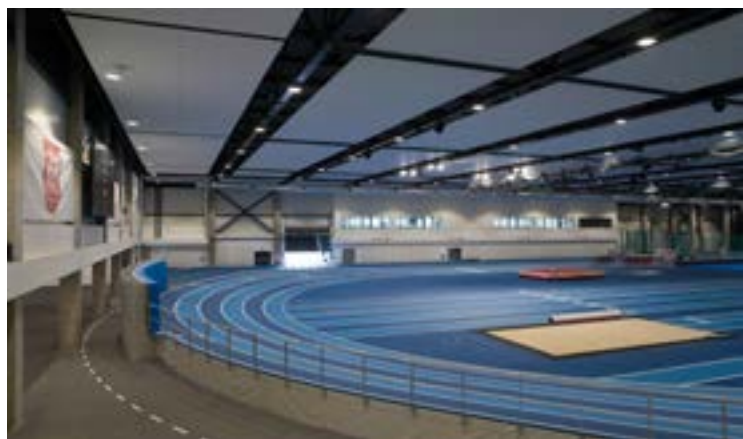
Zrealizowany obiekt jest 3-kondygnacyjnym budynkiem wielobryłowym. Wspólną bazą jest kondygnacja parteru, której obrys oparty został na rzucie prostokąta. Główną kubaturę stanowi jednoprzestrzenna bryła hali sportowej, osłonięta z dwóch stron 3-kondygnacyjną bryłą części szatniowo-socjalno-administracyjnej. Główna strefa wejściowa została zaakcentowana poprzez wycofanie części ścian frontowych parteru oraz nadwieszeniu fragmentu I i II piętra. Płaszczyzny ścian zostały urozmaicone przeszklonymi fasadami aluminiowymi w podziałach wynikających z układu funkcjonalnego pomieszczeń. Na elewacjach zastosowano materiały o wysokiej estetyce, w tym okładzina klinkierowa w części szatniowo-sanitarnej, natomiast w części halowej - płyty warstwowe wzbogacone o dekoracyjne gzymsy w formie obróbek blacharskich oraz linii stalowych pod pęczka, które mają stanowić podłoże pod „zielone ściany”.

Fot. Okładziny klinkierowe na elewacji hali, wnętrze z recepcją oraz główna arena, na której można rozłożyć mobilny parkiet do gier zespołowych

Na konstrukcji stalowej o regulowanej wysokości, wykonana została arena lekkoatletyczna na podbudowie betonowej. Na wykończoną płytami ze sklejki konstrukcję ułożona została następnie nawierzchnia prefabrykowana, kauczukowa, o grubości 13,0-14,0 mm. Jako ciekawostkę warto dodać, że nawierzchnia taka składa się z dwóch zwulkanizowanych w procesie produkcyjnym warstw. Wierzchnia warstwa o grubości min. 6 mm, jest kauczukowa, teksturowana, natomiast dolna warstwa o grubości 7 mm składająca się z konstrukcji o kształcie geometrycznym zapewnia optymalne cechy funkcjonalne dla amortyzacji oraz zwrotu energii. Nawierzchnia przeznaczona jest do użytkowania przez sportowców biegających w butach lekkoatletycznych z kolcami.

Zespół realizujący projekt musiał zadbać między innymi o wykonanie odpowiedniego kąta nachylenia wszystkich torów, tak by był taki sam dla wszystkich przekrojów poprzecznych bieżni. Ułatwia to zawodnikom pokonanie fragmentu toru, który z płaskiej prostej przechodzi tu w nachylony wiraż. Musi to następować poprzez łagodne poziome przejście, które rozpoczyna się przed początkiem wirażu. Przed ułożeniem nawierzchni betonowe podłoże wymagało odpowiedniego sezonowania. Mierzone odchylenia równości podłoża betonowego sprawdzane w każdym kierunku nie mogły mieć więcej niż 6 mm na łacie o długości 4 m i 3 mm na łacie 1 m. Prace przy układaniu nawierzchni prowadzone były w odpowiednim reżimie utrzymania czystości betonowego podłoża, przy wilgotności powietrza oscylującej w granicach 40-90 % i temperaturze powietrza w przedziale 15°C–30°C oraz temperaturze podłoża nie mniejszej niż 12°C i wyższej o co najmniej o 3°C od występującego w danym miejscu punktu rosy.

Fot. Bieżnia główna, 6-torowa z nachylonymi łukami

Fot. Rzutnia do pchnięcia kulą i strefa rzutów długich

Innymi ciekawymi elementami wyposażenia sportowego są:

- rzutnia do pchnięcia kulą, umiejscowiona w obszarze otoczonym barierą o wysokości 4 m zlokalizowaną na końcu i po obu stronach sektora. Ze względu na ograniczoną przestrzeń wewnątrz hali obszar otoczony barierą ochronną nie może obejmować całego kąta 34,92° sektora rzutów. Bariera ochronna w dalszym końcu sektora rzutów umiejscowiona jest w odległości 50 cm poza aktualnym rekordem świata w pchnięciu kulą mężczyzn i kobiet.
- strefa rzutów długich wykonana w formie aluminiowej klatki bezpieczeństwa o wysokości klatki 7 m, z bramami wychyłanymi o wysokości 9 m. Siatki ochronne, linki ze stali nierdzewnej oraz naciąg za pomocą bocznych wysięgników i lin stalowych tworzą zwarty i sprężysty ekran amortyzujący uderzenia dysku i młota. Wytrzymałość siatki na zerwanie pow. 300 kg. Cała

strefa rzutów oddzielona jest od pozostałej części hali spuszczanymi ciężkimi kotarami oraz siatkami o wysokości 10 m, podwieszanymi do konstrukcji dachu.

Wrocławską perłę w koronie lekkoatletyki - kliknij na zdjęcie poniżej i zobacz film

Dla wygody kibiców zgromadzonych w hali sportowej możliwe będzie zamontowanie trybun teleskopowych, których ustawienia można dowolnie konfigurować. Będzie to od 6 do 12 trybun zamontowanych na 6 platformach/ poziomach.

Arena lekkoatletyczna będąca najważniejszym elementem obiektu została zbudowana zgodnie z wymogami World Athletics, które spełniają wszystkie elementy funkcjonalne jak i sportowe w hali:

- bieżnia okrężna 6-torowa o długości 200 m, z nachylonymi łukami oraz bieżnia prosta 8-torowa, umiejscowiona wewnątrz bieżni okrężnej i bieżnia 6-torowa, rozgrzewkowa
- skocznia do skoku w dal i trójskoku z oddzielnymi rozbiegami i skocznia rozgrzewkowa do skoku w dal i trójskoku ze wspólnym rozbiegiem;
- skocznia do skoku o tyczce i rozgrzewkowa skocznia do skoku o tyczce
- skocznia do skoku wzwyż – 2 dwie alternatywne lokalizacje + 2 alternatywne lokalizacje treningowe w przypadku rozłożonego parkietu mobilnego gier zespołowych
- rzutnia do pchnięcia kulą oraz strefa rzutów długich

Już niebawem w stolicy Dolnego Śląska będzie można podziwiać zawodników królowej sportu oraz przeżywać sportowe emocje na meczach między innymi koszykówki, Sportowcom kibicować i będzie mogło 2 000 widzów (z możliwością ewentualnej rozbudowy trybun). Ponadto obiekt może być wykorzystywany do organizacji targów, konferencji, balów, gal i wielu innych wydarzeń, niekoniecznie związanych ze sportem. Możliwości są niemalże nieograniczone.

3 marca 2023 Polski Związek Lekkiej Atletyki wydał Świadectwo nadające obiektowi "I kategorię" obiektu sportowego. Tym samym spełniony został warunek opisany Umową. Obecnie hala jest już na ostatniej prostej i oczekuje na przejęcie przez Inwestora.

Pomoc w opracowaniu tekstu:

Grzegorz Rudkowski
Dyrekcja PP/GG

UPPER ONE W WARSZAWIE

Nowoczesny biurowiec w miejscu starej zabudowy - STRABAG Real Estate realizuje projekt, który wyznacza trendy dla branży nieruchomości komercyjnych na kolejne lata.

Około połowa z funkcjonujących w Europie zasobów biurowych ma ponad 30 lat. W ciągu najbliższych siedmiu lat już 75% z nich może być przestarzałe – to wnioski z raportu Cushman & Wakefield *Obsolescence = Opportunity: The next evolution of office space in Europe*. W obszarze budownictwa biurowego STRABAG od lat wyznacza trendy. Mówimy wyraźne „nie” nieruchomościom, których funkcjonowanie obciąża środowisko naturalne oraz nie spełnia wymogów stawianych przez najemców tego typu budynkom.

Każdy produkt ma swój termin przydatności. Ta sama zasada obowiązuje w przypadku budynków, które, w obliczu dokonujących się przemian społeczno-gospodarczych i coraz intensywniejszych działań legislacyjnych UE w zakresie szeroko pojętych aspektów zrównoważonego rozwoju – muszą zacząć dostosowywać się do aktualnych wymogów. W przeciwnym razie zupełnie tracą na wartości. Możliwości są dwie – modernizacja lub wyburzenie, i ustąpienie miejsca nowemu.

W ciągu najbliższych lat 75% zasobów biurowych w Europie może być przestarzałe.

*** raport Cushman & Wakefield
Obsolescence = Opportunity: The next evolution of office space in Europe**

W 2022 roku, w dwóch największych polskich miastach – Warszawie i Krakowie – spółka deweloperska STRABAG Real Estate (SRE) z kluczowym udziałem Dyrekcji Budownictwa Ogólnego PP, Grupa Projekty Specjalne rozpoczęła dwa ogromne projekty transformacyjne. W listopadzie publicznie zaprezentowany został projekt kompleksu biurowo-hotelowego Upper One – jednej z najbardziej wyczekiwanych inwestycji na stołecznym rynku biurowym. Powstanie on w ścisłym centrum stolicy – w miejscu, w którym aktualnie wyburzany jest biurowiec Atrium International. Z kolei w Krakowie, w niespełna pięć miesięcy, zrównana z ziemią została dawna galeria handlowa Plaza, która zastąpi wielofunkcyjny kompleks budynków w jednym z dwóch wariantów zabudowy: budynków biurowo-usługowych lub obiektów biurowo-usługowych i hotelowo-usługowych.

W połowie 1995 roku budynek Atrium International był pierwszym nowoczesnym biurowcem przy zachodniej pierzei al. Jana Pawła II w Warszawie. Przez blisko trzy dekady stopniowo tracił swój blask na tle powstających kolejnych projektów klasy A. W 2019 został zakupiony przez STRABAG Real Estate. Spółka za cel obrała sobie przywrócenie do życia tego nieefektywnego środowiskowo i funkcjonalnie terenu, jednocześnie odpowiadając na rosnącą w stolicy aktywność najemców – już teraz w większości głównych miast popyt na powierzchnie najwyższej jakości przewyższa podaż.

Fot. Biurowiec Atrium International, który przed wyburzeniem służył jako tymczasowe miejsce pobytu uchodźców z Ukrainy

Prace wyburzeniowe warszawskiego Atrium International przy Al. Jana Pawła II zostały podzielone na etapy. Pierwszy z nich obejmował tzw. rozbiórki miękkie, czyli demontaż wnętrza budynku – etap ten jest już praktycznie zrealizowany. W kolejnej fazie rozbierana jest konstrukcja – ten etap będzie zakończony w drugiej połowie 2023 r. Rozpoczęcie prac budowlanych związanych z nowym budynkiem nastąpi bezpośrednio po zakończeniu prac rozbiórkowych.

Po wyburzeniu istniejącego obiektu stanie w tym miejscu kompleks Upper One, który dostarczy na stołeczny rynek 35 900 mkw. powierzchni biurowej i około 11 000 mkw. przestrzeni hotelowej. STRABAG Real Estate otrzymał już prawomocne pozwolenie na budowę. Jako deweloper zaoferuje Warszawie nowoczesny pod kątem architektury, designu i podejścia do technologii – obiekt w niezwykle atrakcyjnej, ale i symbolicznej lokalizacji. Oddanie do użytkowania 34-kondygnacyjnego wysokościowca o przeznaczeniu biurowym i 17-kondygnacyjnego hotelu, liczącego około 300 pokoi, zaplanowano na 2026 rok. Pod koniec 2022 roku spółka poinformowała o uruchomieniu procesu komercjalizacji, a wyłącznym agentem odpowiedzialnym za wynajem części biurowej została międzynarodowa firma doradcza Cushman & Wakefield.

Upper One jest projektem, którego spektakularna architektura będzie uwidaczniać się za każdym razem, gdy światło słoneczne odbije się o ścianę budynku. Rzeźbiona nim, asymetryczna i zarazem elegancka fasada, pulsująca ruchem pięciu przeszklonych wind, to koncepcja autorstwa Medusa Group powstała we współpracy z austriacką pracownią MHM architects. Wyróżnikiem wizualnym nowego projektu będą też specjalnie zaprojektowane tarasy zewnętrzne, zlokalizowane na najwyższych kondygnacjach budynku – Upper One to jeden z niewielu wysokościowców w Polsce oferujących takie rozwiązanie.

Wiz. Nowy biurowiec Upper One

W parze z nowoczesnym designem idą rozwiązania prośrodowiskowe oraz podnoszące komfort pracy. Wysoki na 131,5 metra biurowiec będzie pierwszym tego typu obiektem w kraju wyposażonym w system geotermii. Dodatkowo duży nacisk położony został na technologie poprawiające komfort przebywania w budynku. Dla przykładu system igłowej jonizacji umożliwi zwalczanie patogenów oraz neutralizację zapachów i alergenów, bez wytwarzania ozonu. Proces czyszczenia pozostanie więc w pełni bezpieczny dla ludzi. Oprócz tego, dla lepszej jakości mikroklimatu zostaną zainstalowane nawilżacze adiabaticzne, wykorzystujące naturalny mechanizm chłodzenia. Ich zadaniem będzie zapewnienie odpowiedniego poziomu wilgotności we wnętrzu, przy jednoczesnym ograniczeniu zużycia energii elektrycznej i wody. Zastosowane technologie budynkowe pomogą STRABAG Real Estate wprowadzić nowy standard miejsca pracy i wyznaczyć trendy dla branży nieruchomości na kolejne lata.

Prowadzona rozbiórka budynku Atrium International jest realizowana zgodnie z założeniami obieku zamkniętego. Materiały są odzyskiwane do ponownego użycia, a wymontowane okna zostały przekazane do Ukrainy" – wyjaśnia Maja Poubińska ze STRABAG SRE

STRABAG Real Estate przekazał sprzęty kuchenne odzyskane z budynku Fundacji Serce Warszawy pomagającej osobom w kryzysie bezdomności. Dodatkowo część przedmiotów została oddana do Ośrodka Pomocy Społecznej Bemowo i wykorzystana w jednostkach wchodzących w strukturę OPS. Wyposażenie inwestycji zasililo także jeden z punktów pobytowych dla uchodźców na terenie Warszawy. Pomoc obywatelom Ukrainy to szczególnie ważny moment w historii Atrium International – przez kilka miesięcy, przed przekazaniem budynku generalnemu wykonawcy, biurowiec pełnił funkcję tymczasowego schronienia, a dach nad głową znalazło tu w sumie ponad 700 osób. Chcąc kontynuować wsparcie dla najbardziej potrzebujących, Grupa STRABAG przekazała część elementów z nieczynnego obiektu również na rzecz pomocy Ukrainie. Dzięki współpracy z Fundacją BRDA 200 okien, po wymontowaniu z Atrium International, zostało wysłanych do Ukrainy. Posłużą one do odbudowy budynków, które ucierpiały w wyniku działań wojennych.

Z kolei do recyklingu przekazano dotychczas takie materiały, jak aluminium i inne metale, kable oraz drewno. W toku dalszych prac rozbiórkowych zostaną pozyskane: szkło, a także gruz ceglany i betonowy. Jako kruszywo recyklingowe materiały te mogą być wykorzystane na przykład do wstępnej podbudowy i warstw wiążących dróg, utwardzenia powierzchni czy formowania i zagęszczania terenu). Podwykonawca zakłada, iż odpady przeznaczone do odzysku lub ponownego użycia będą stanowić powyżej 70 proc. całości wytworzonych odpadów. Dodatkowo STRABAG Real Estate planuje przeznaczyć do recyklingu i ponownego użycia elementy wykończeniowe istniejącego budynku, w tym: marmurowe cokoły, posadzki, okładziny ścienne oraz granitowe płyty elewacyjne. Marmur odzyskany z części wspólnych budynku Atrium International zostanie wykorzystany do produkcji posadzek, które znajdą się w lobby głównym Upper One i we wszystkich holach windowych. Zachowana zostanie także rampa wraz z częścią garażu.

Tym projektem STRABAG udowadnia swoje zrównoważone podejście do biznesu.

Fot. Zdemonstowane z Atrium International okna zostały przekazane do Ukrainy

Pomoc w opracowaniu tekstu

Maja Poubińska
STRABAG SRE

PRZEJŚCIE GRANICZNE Z UKRAINĄ W MALHOWICACH

Porozumienie międzyrządowe o utworzeniu drogowego przejścia granicznego Malhowice – Niżankowice zostało zawarte w drodze wymiany not dyplomatycznych w 2012 r. W latach 2017-2018 opracowana została dokumentacja projektowa budowlana oraz wykonawcza. W postępowaniu przetargowym ogłoszonym w grudniu 2020 roku na wykonawcę robót budowlanych wybrano STRABAG. Umowa o wartości blisko 80 mln PLN została podpisana 18 sierpnia 2021 r., a kontrakt realizowany jest przez Dyрекcję PP Oddział II oraz Dyрекcję PJ/CC. Jest to jedna z większych od lat inwestycji w okolicach Przemysła.

Dziś, z perspektywy czasu i wydarzeń, które miały miejsce w 2022 r., inaczej patrzymy na rolę i znaczenie powstającego na granicy z Ukrainą nowego przejścia granicznego w Malhowicach k. Przemysła, którego budowę rozpoczęliśmy we wrześniu 2021 r.. Sytuacja za naszą wschodnią granicą miała zresztą bezpośredni wpływ na ten kontrakt.

W ramach zleconych prac powstaje zespół 16 budynków wraz z infrastrukturą, w tym: terminal odpraw autobusowych, zadaszenia nad stanowiskami odpraw wraz z kabinami kontrolnymi, budynki szczegółowej polskiej i ukraińskiej kontroli oraz posterunki wjazdowe. Powstają również: budynek zakładu obsługi przejścia granicznego, budynek „tax free”, magazyn materiałów niebezpiecznych, toalety, a także maszt radiowy, parking dla służb na 106 miejsc parkingowych, drogi i place o łącznej powierzchni ponad 46 tys. m². Zakres prac obejmuje również zagospodarowanie terenu wraz z wykonaniem ogrodzeń. Cała infrastruktura przejścia granicznego jest budowana po polskiej stronie granicy.

Przejście będzie wyposażone w istotne dla tego typu obiektów systemy, które łączą się i integrują bezpośrednio ze Służbą Celną, Służbą Ochrony Granic i Ministerstwem Finansów. Są to m.in. system blokady przejścia granicznego, sprawdzanie tablic rejestracyjnych, depozytory kluczy i szafa ekranująca w kancelarii tajnej, system

łączności radiowej dla Izby Administracji Skarbowej i System Cyfrowa Granica.

W październiku 2021 r. rozpoczęły się roboty budowlane. Zgodnie z harmonogramem, pierwszym etapem prac były badania archeologiczne na obszarze 65 arów, które zgodnie z założeniami miały zakończyć się do grudnia 2021 r. Już po przebadaniu części obszaru okazało się, że na terenie przeznaczonym pod budowę przejścia granicznego, w okresie brązu oraz w okresie wpływów rzymskich, istniał duży kompleks osadniczy. Decyzją Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zakres prac archeologicznych został powiększony sześciokrotnie. Łącznie, w ramach zakresu umownego oraz robót dodatkowych, wykonaliśmy badania na obszarze ponad 370 arów. Na terenie przeznaczonym pod inwestycję odkryto ok. tysiąc obiektów i pozyskano liczny materiał zabytkowy, m.in. importy amfor rzymskich, fragmenty naczyń, tzw. terra sigillata, fragmenty naczyń pokrywanych polewą oraz przedmioty metalowe. Odkryto liczne jamy osadowe, dołki posłupowe, paleniska wyłożone kamieniami, piece do wypalania naczyń glinianych. Natrafiono również na obiekt grobowy o średnicy 40 cm, wypełniony szczątkami ludzkimi oraz miejsca sacrum, czyli miejsca, gdzie przeprowadzano obrządek pogrzebowy.

Dodatkowy zakres badań archeologicznych spowodował przesunięcie terminu zakończenia z grudnia 2021 r. na wrzesień 2022 r. Opóźniło to znacznie rozpoczęcie zaplanowanych na listopad 2021 r. robót ziemnych związanych z nasypami (do wykonania było 90 tys. m³ nasypów) oraz rozpoczęcie wykonywania sieci zewnętrznych. Ostatecznie prace te rozpoczęły się na przełomie czerwca i lipca 2022 r. W trakcie wykonywania przyłącza wodociągowego ekipa budowlana natrafiła na kolejne utrudnienie. Na odcinku o długości ok. 370 m i szerokości 3 m saperzy wydobyli 75 szt. granatów ręcznych RDG, 70 szt. granatów moździerzowych kal. 37-80 mm, 24 szt. pocisków artyleryjskich kal. 40-76 mm.

W ciągu 2 miesięcy wspólnie z naszymi Koleżankami i Kolegami z Dyrekcji PJ zaprojektowaliśmy i zbudowaliśmy od podstaw tymczasowe przejście graniczne wraz z infrastrukturą techniczną, które zostało uruchomione na początku lutego 2023 r. Pilne przesunięcie zasobów ludzkich i sprzętowych na budowę tymczasowego przejścia granicznego było kolejnym wyzwaniem w naszym harmonogramie prac.” – mówi Ryszard Dec, Kierownik Projektu

Jesienią 2022 r., w związku z sytuacją na Ukrainie, Zamawiający i Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych zlecieli roboty dodatkowe - budowę tymczasowego przejścia granicznego dla samochodów ciężarowych, które zostało zlokalizowane w obrębie działki, na której realizowany był podstawowy zakres prac.

Fot. Plac budowy z lotu ptaka w styczniu 2023 r.

Fot. Niewybuchy i stanowiska archeologiczne na terenie budowy

Pomimo zwiększenia zakresu prac Zamawiający zasygnalizował konieczność przyspieszenia robót, tak by możliwie szybko oddać przejście do użytku. Równocześnie przyspieszono negocjacje prowadzone od kwietnia z Zamawiającym, których przedmiotem była zmiana wynagrodzenia w związku z sytuacją w branży spowodowaną działaniami wojennymi i gwałtownym wzrostem kosztów materiałów.

Zespół realizujący projekt, po dokonaniu analizy, zaproponował nowy harmonogram uwzględniający prace w okresie zimowym (styczeń – luty), z krótszym o 15 miesięcy terminem realizacji kontraktu. Wiązało się to z zaprojektowaniem i wprowadzeniem koniecznych zmian w technologii robót oraz w rozwiązaniach technicznych. Warto tu wspomnieć, że otrzymane projekty wykonawcze pochodziły z 2017 r..

Pomimo zwiększenia zakresu prac, zespołowi realizującemu kontrakt udało się skrócić czas budowy o 15 miesięcy względem pierwotnego harmonogramu.

Zmiany polegały m.in. na wprowadzeniu konstrukcji żelbetonowych prefabrykowanych, częściowej zmianie rodzaju pokryw dachowych, zmianie technologii wykonania elewacji. Dodatkowo Zamawiający zgłosił konieczność przeprojektowania wszystkich instalacji teletechnicznych oraz dostosowanie projektów instalacji elektrycznych i organizacji ruchu do systemu Cyfrowa Granica.

Ciekawym, z punktu widzenia kierowcy przekraczającego przejście, elementem infrastruktury technicznej są infokioski. Są to miejsca, gdzie za pomocą karty dedykowanej dla ruchu drogowo-towarowego można zweryfikować m.in. wyniki przeliczenia ważenia pojazdu, statusu odprawy i zarejestrowanych dokumentów, a także miejsce w kolejce do obsługi na stanowisku odprawy głównej. Dodatkowo dostępne będą tablice informacyjne, które prezentują miejsce zajmowane w kolejce obsługi na stanowisku odprawy głównej czy do stanowisk, gdzie są prowadzone inne czynności na przejściu.

Dużym udogodnieniem dla kierowców w ruchu drogowo-towarowym będzie też usługa MAIP (Moduł Automatycznej Identyfikacji Pojazdów), szczególnie przydatna przy obsłudze wyjazdu z przejścia granicznego. Proces przebiega tu automatycznie, m.in. dzięki wykorzystaniu kamer i modułu sprawdzającego zgodność numerów rejestracyjnych. Jeżeli dane pojazdu oraz dokumenty się zgadzają i spełniają wszystkie wymagania, szlaban podnosi się automatycznie, bez udziału funkcjonariusza.

W dniu 16 stycznia 2023 r. w Przemyślu podpisany został aneks zgodnie z którym przejście ma funkcjonować już w pierwszym kwartale 2024 r. W związku z tym prace związane z realizacją inwestycji zostaną przeprowadzone do końca bieżącego roku, natomiast wyposażenie oraz uruchomienie przejścia nastąpi w pierwszym kwartale 2024 r. Przyspieszenie realizacji przedmiotu umowy i skrócenie terminu jego wykonania, oraz nadzwyczajny wzrost kosztów realizacji inwestycji wpłynął na wzrost wartości kontraktu o ponad 21 mln PLN netto.

Podczas odbywających się jesienią 2022 r. negocjacji z Zamawiającym dotyczących skrócenia terminu realizacji przedmiotu umowy Zespół STRABAG dobrze przygotowywał się organizacyjnie do tego wyzwania. Z odpowiednie wyprzedzeniem podjęto szereg działań, m.in. ustalenia z projektantami, koncepcje projektowe, negocjacje z podwykonawcami i dostawcami, organizację sił własnych. W momencie podpisania aneksu były one na tyle zaawansowane, że pozwoliły niezwłocznie przystąpić do prac i prowadzić je bez przestoju.

Według szacunków w ciągu dobrego przez przejście przejeżdżać będzie ponad 4 tys. pojazdów osobowych i 100 autobusów. Trwają uzgodnienia ze stroną ukraińską, aby na przejściu umożliwić przekraczanie granicy również pieszo.

Stan zaawansowania robót na kwiecień 2023 r.:

- wykonane 100% konstrukcji budynków i sieci zewnętrznych
- wykonane pokrycia dachów na czterech budynkach
- zamontowana ślusarka aluminiowa zewnętrzna
- realizowane instalacje sanitarne, mechaniczne i elektryczne równolegle na kilku budynkach
- rozpoczęte roboty tynkarskie wewnątrz budynków oraz realizacja elewacji w systemie ETICS

Fot. Prace na budowie, kwiecień 2023 r.

Jako ciekawostkę warto wspomnieć, że w okresie od 08.2019 do 04.2021 STRABAG przebudował i zmodernizował również ponad 6 km DW 885 prowadzącej przez Hermanowice i Malhowice do granicy państwa Ukrainą, która na odcinku przygranicznym posiada 5 pasów ruchu i jest dostosowana do projektu powstającego obecnie przejścia granicznego.

Pomoc w przygotowaniu artykułu

Ryszard Dec
Dyrekcja PP/HH

BAZA WIEDZY

Elektromobilność

Andrzej Gałęziewski, STRABAG BMTI
Iwona Wołoszczuk, STRABAG BRVZ

INFORMACJA ZWROTNA

Luiza Mądrowska, STRABAG

ELEKTROMOBILNOŚĆ W STRABAG

Postawiony przez STRABAG cel, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do roku 2040, wymaga wprowadzenia nowych rozwiązań w różnych obszarach działalności firmy. Jednym z takich obszarów jest nasza flota elektrycznych samochodów osobowych, która aktualnie składa się z 61 aut.

Na naszych oczach dokonuje się historyczna zmiana w układach napędowych. stosowanych przez producentów aut. Era paliw tradycyjnych dobiega końca. Spośród różnych alternatywnych źródeł napędu zdecydowanym liderem są obecnie tzw. „elektryki”, zaliczane do pojazdów „zielonych”. Zmiany te mają jeden cel, którym jest redukcja emisji i powstrzymanie postępujących zmian klimatycznych.

Realizacja celu neutralności klimatycznej ma swoje odzwierciedlenie również w zmianach przepisów, w tym przepisów dotyczących zamówień publicznych. Od początku 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego - gminy i powiaty liczące więcej niż 50 tys. mieszkańców, mogą powierzać określone zamówienia publiczne wyłącznie firmom, które skierują do realizacji tych zamówień co najmniej 10% pojazdów elektrycznych lub pojazdów napędzanych gazem ziemnym.

W przypadku STRABAG tylko w latach 2015 - 2023 zrealizowaliśmy około 3 tys. projektów samorządowych, o łącznej wartości prawie 15 mld PLN

Poza wymogami i regulacjami mającymi na celu dobro planety, pojazdy elektryczne to również wymierne korzyści z punktu widzenia zarówno użytkowników takich pojazdów, jak i zarządzających flotą aut firmowych. Do kluczowych kwestii związanych z eksploatacją aut elektrycznych, które budzą obawy, bez wątpienia zaliczyć można dystans pokonywany pojazdem elektrycznym i dostępność infrastruktury umożliwiającej ładowanie. Na poniższych grafikach opracowanych przez Polskie Stowarzyszenie Paliw Alternatywnych (www.pspa.com.pl) przedstawione zostały główne korzyści „elektryka” oraz wskazówki jak optymalnie wykorzystać akumulator.

Zmiany, które właśnie się rozpoczęły, są raczej nieuniknione i trend elektromobilności już nabrał rozpędu. Jak każdy medal, tak i ta technologia ma dwie strony, jednak nie pozostaje nam nic innego, jak optymalnie wykorzystać tę dobrą stronę mocy elektryczności i przygotować się na to, co już niebawem nas czeka. Dlatego stawiamy na rozwój elektromobilności” - Andrzej Gałęziowski, Kierownik Floty Samochodowej.

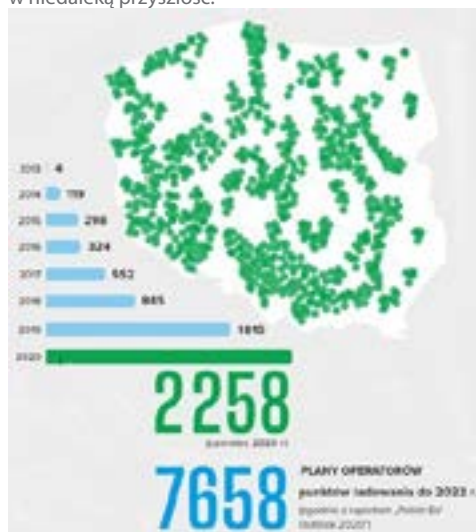

Możliwy do pokonania dystans uzależniony jest od wielu parametrów, poczynając od samej specyfikacji technicznej pojazdu, przez warunki atmosferyczne i ukształtowanie terenu, po sposób jazdy kierowcy. O ile na część z nich nie mamy specjalnie wpływu, to odpowiednio dostosowując technikę jazdy i nasze zachowanie na drodze oraz dbając o odpowiedni stan pojazdu, jesteśmy w stanie ten dystans zwiększyć - jak to zrobić prezentuje grafika opracowana przez PSPA.

Fot. Elektryczny VW ID.3 PRO wykorzystywany na budowie Południowej Obwodnicy Zielonej Góry

Dostępność punktów ładowania i infrastruktury jest w przypadku elektryków bardziej złożona niż w przypadku aut z silnikami spalinowymi. Do dyspozycji kierowców jest sieć ładowarek publicznych dostępnych w różnych lokalizacjach, jak stacje paliw, parkingi w centrach handlowych, publiczne parkingi czy inne miejsca, w tym te, do których auto spalinowe nie ma możliwości wjazdu. Poza siecią publiczną stacje ładowania dostępne są np. w firmach, w których użytkuje się elektryki. Mamy też możliwość ładowania z „domowego gniazdka”. Oczywiście w poszczególnych przypadkach wydajność tego ładowania będzie różna, ale zarówno plany operatorów odnośnie gęstości pokrycia kraju, jak i szybki postęp technologii (np. inteligentne kable, czy wallboxy) pozwalają na optymistyczne spojrzenie w niedaleką przyszłość.

Warto też wspomnieć o dostępności samochodów elektrycznych, których wysoka cena jest aktualnie dla wielu osób, chcących zacząć swoją przygodę z elektrykiem, skuteczną barierą. Według szacunków ekspertów już w roku 2025 ceny będą na porównywalnym poziomie z cenami aut spalinowych, a w kolejnych ich relacja będzie jeszcze korzystniejsza. Przy jednoczesnym zastrzaniu norm dla silników spalinowych nasza przesiadka na zeroemisyjne pojazdy nastąpi szybciej, niż nam się wydaje. Tym czasem warto już teraz dowiedzieć się, jak do tematu elektromobilności podchodzi STRABAG.

We wrześniu 2021 r. odbyły się testy samochodów elektrycznych. Jazdy próbne pozwoliły zweryfikować realny zasięg pojazdów, względem danych katalogowych producentów oraz, przetestować publiczne punkty ładowania. Po przeprowadzonych testach powstała lista pojazdów z podziałem na poszczególne kategorie aut. Debiut samochodów elektrycznych w naszej flocie firmowej to maj 2022 r., kiedy to zakupiony został pierwszy „elektryk” Renault Zoe.

Założony na rok 2022 udział samochodów elektrycznych we flocie STRABAG to 10%, co stanowi 200 aut. Obecnie realizacja tego celu wynosi ponad 30%, co wynika z obsługi procesu oraz czasem oczekiwaną na nowe pojazdy zamówione od

59 szt. – VW ID.3 PRO (poj. akumulatora 58kWh) Max. moc 107 kW (145 KM)
1 szt. – Renault ZOE ONE 110 E.V. 50 (poj. akumulatora 52kWh) Max. moc 80 kW (110 KM)
1 szt.- ID.4 Pro Performance 4MOTION (poj. akumulatora 77kWh) Max. moc 195 kW (265 KM)

dostawców. Obecnie STRABAG posiada 61 pojazdów elektrycznych.

Najwięcej aut znajduje się w Pruszkowie. Również Poznań, Lublin i Kraków budują swoją całkiem liczną flotę elektryków. Samochody elektryczne w STRABAG są to tzw. samochody dostępne w ramach „pool-car”. Co raz częściej przed biurami budów, czy tam gdzie prowadzone są prace realizowane przez STRABAG można zobaczyć pojazdy z naszym logo na „zielonych tablicach”. Korzystają z nich np.; kierownicy budów. Gama elektryków obejmuje również auta służbowe do użytku prywatnego pracownika, który w porozumieniu z Dyrektorem właściwej Dyrekcji wybiera pojazd, zgodnie z daną kategorią. Cały proces zakupowy obsługiwany jest przez STRABAG BMTI, a szczegółowe informacje zawarte są w E-car policy.

Obecnie w siedzibie STRABAG w Pruszkowie są zainstalowane 2 ładowarki wallbox - AC 2x22kW na każde z urządzeń oraz szybka ładowarka na prąd stały 60 kW z dwoma gniazdami. Dla większości lokalizacji STRABAG złożone zostały wnioski na montaż stacji ładowania dysponującymi dwoma gniazdami 22kW, natomiast w siedzibie w Pruszkowie zamontowanych zostanie 11 stacji z podwójnymi gniazdami 22kW oraz jedna ogólnodostępna stacja szybkiego ładowania 125kW. W planach jest również wykorzystanie paneli fotowoltaicznych jako wspomagającego źródła energii do ładowania baterii elektryków.

Fot. Stacja ładowania w siedzibie STRABAG w Pruszkowie

“Wraz z rozbudową naszej „zielonej floty” dbamy też o zapewnienie odpowiednich warunków do ładowania akumulatorów i inwestujemy w stacje ładowania. Korzystamy również z dofinansowania takich instalacji przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska, w celu obniżenia kosztów” - Iwona Wołoszczuk, Teamleader Immobilien STRABAG BRVZ.

Ładowanie firmowych elektryków na stacjach BP jest możliwe w ramach podpisanej umowy – podobnie jak w przypadku pojazdów spalinowych. Do celów rozliczania prądu wykorzystywanego w domu do ładowania samochodu, STRABAG BMTI udostępni inteligentny kabel ładujący. Poniesione koszty energii elektrycznej, w danej taryfie energetycznej pracownika, udokumentowane raportem wygenerowanym przez inteligentny kabel ładujący, naliczane i rozliczane będą w każdym miesiącu. Z domowego kabla ładującego można zrezygnować na rzecz zainstalowania w miejscu zamieszkania inteligentnego wallboxu, albo w przypadku istnienia już odpowiedniego, kompatybilnego wallboxu, aktywowania go dla karty ładującej STRABAG.

Zgodnie z przyjętą strategią do roku 2025 planowane jest dalsze dynamiczne powiększenie zasobów pojazdów elektrycznych i rozbudowa „zielonej floty” aut STRABAG.

Pomoc w przygotowaniu artykułu

Andrzej Gałęziewski, STRABAG BMTI
 Iwona Wołoszczuk, STRABAG BRVZ

INFORMACJA ZWROTNA

Niezbędny element sprawnej komunikacji to informacja zwrotna.

Wyniki ankiety przeprowadzonej w maju 2022 r. wśród pracowników STRABAG wskazały ważne obszary do zmiany w naszej firmie. Jedną z ważnych potrzeb, którą wskazali uczestnicy ankiety, jest otrzymywanie informacji zwrotnej. W konsekwencji postawiliśmy sobie ważny cel, jakim jest budowanie i promowanie w naszej organizacji kultury feedbacku, która zajmuje się zagadnieniem informacji zwrotnej.

Feedback - anglojęzyczne określenie funkcjonujące powszechnie w literaturze fachowej, rozumiane jako zestaw zachowań i norm w danej grupie, które wspierają rozwój pracowników w oparciu o otrzymywaną informację zwrotną.

Czym jest zatem kultura feedbacku? To anglojęzyczne określenie funkcjonujące powszechnie w literaturze fachowej, rozumiane jako zestaw zachowań i norm w danej grupie, które wspierają rozwój pracowników w oparciu o otrzymywaną informację zwrotną. Ma to ogromne znaczenie dla realizacji celów organizacji. W kulturze feedbacku nie chodzi o to, by komentować każde zachowanie i działanie

pracownika, ale by doceniać wysiłki i sukcesy oraz korygować błędy i uczyć się na nich. Tworzenie kultury feedbacku to przejście od oceny i krytyki do otwartości na dialog oraz na to, co może pojawić się w wyniku tego dialogu. Istotny jest również element motywacji, szczególnie w kontekście korygowania błędów.

Właściwie wykorzystywana informacja zwrotna i funkcjonowanie w organizacji kultury feedbacku przynosi firmie wymierne korzyści. Nawet o 1/4 wzrasta efektywność pracy wśród pracowników zaangażowanych w kontakt ze swoimi pracodawcami, co oczywiście przekłada się na zwiększenie wydajności całej organizacji – takie wnioski płyną z badań przeprowadzonych przez McKinsey. Z kolei wyniki badania innej firmy konsultingowej Zenger Folkman pokazują, że blisko 3/4 badanych wskazuje informację zwrotną korygującą od szefa jako największe wsparcie w karierze, a aż 92% uważa, że dobrze przekazana konstruktywna krytyka znacząco poprawia wyniki.

Dzięki otwartemu dialogowi współpracownik jest traktowany partnersko oraz podmiotowo, co w efekcie znacznie zmniejsza ryzyko pojawienia się problemu wypalenia zawodowego. Taki sposób komunikacji eliminuje też konieczność stosowania motywacji w postaci kija i marchewki. Okazuje się bowiem, że radość ze współpracy, sensu i znaczenia realizowanych zadań są czymś, co daje zapał i energię oraz wyzwała wewnętrzną motywację. W końcu

To firma, w której funkcjonuje kultura feedbacku:

- każdy pracownik ma prawo do tego, by wyrazić swoje szczere zdanie zarówno w stosunku do innych współpracowników jak i managerów;
- pracownicy mają narzędzia i zasoby do tego, by udzielać sobie informacji zwrotnych ich przekazywanie odbywa się we wzajemnym szacunku;
- wymiana opinii odbywa się bez uprzedzeń, negatywnych emocji, oskarżeń.

możemy czerpać z pracy przyjemność, możemy uruchomić potencjał, który był blokowany przez strach, poczucie winy i wstyd. Lęk przed oceną, przed popełnieniem błędu, przed decyzją, która nie jest doskonała. Możemy uwolnić swoje indywidualne talenty i kreatywność, a z tego właśnie czerpie cała organizacja. Kultura feedbacku to również łatwiejsze korygowanie błędów. Wszelkie rozmowy o trudnych sytuacjach, stają się łatwiejsze, kiedy szczerze rozmawiamy o tym jak uniknąć błędów w przyszłości.

Bądź zmianą, którą chcesz widzieć wokół siebie.

Jako lider jesteś wzorem do naśladowania dla swoich pracowników. Lider powinien z zaangażowaniem robić to, czego oczekuje od swoich ludzi, zastanów się zatem, w jakim stopniu dbasz, aby ludzie wokół Ciebie otrzymywali prawidłowy feedback. W tym celu możesz odpowiedzieć sobie na kilka pytań

1. Czy pokazuję moimi działaniami, że feedback jest cenny i ważny w Waszym zespole?
2. Czy tworzę przestrzeń do wymiany informacji zwrotnej w zespole i pokazuję jak z niej wyciągać wnioski?
3. Jak często proaktywnie szukam, proszę o informację zwrotną moich podwładnych, kolegów, szefa?
4. Jak często dziękuję za feedback?
5. Czy zdarza mi się „zamiatać pod dywan” trudne tematy, a przyjemne traktować jako normę, o której nie warto mówić?
6. W jakim stopniu jestem otwarty na to, co usłyszę, a w jakim od razu zaczynam od negowania i obrony, stosując słynne „tak, ale...”
7. Czy słysząc feedback dopytuję o szczegóły i przykłady, które to odzwierciedlają?
8. Czy zastanawiam się jakie aspekty chciałbym, żeby ktoś uwzględnił w swojej informacji zwrotnej i dopytuję o nie?

Jeśli odpowiedzi na pytania uświadomiły ci, że warto dalej pracować na temat feedbacku, masz pytania czy pomysły, to serdecznie zapraszam do kontaktu.

Po czym poznamy, że kultura feedbacku w naszej firmie została zaimplementowana?

- Pracownicy, szefowie nie boją się mówić odważnych, trudnych, zaskakujących rzeczy – dotyczy to zarówno zespołu, jak i menedżera.
- Pracownicy horyzontalnie przekazują sobie informacje zwrotne – nie tylko podwładny szefowi, szef podwładnemu, ale również szefowie między sobą, członkowie zespołu między sobą.
- Pracownicy nie obawiają się poprosić o informację zwrotną oraz spokojnie jej wysłuchać, szanując intencje nadawcy.
- Pracownicy potrafią oddzielać emocje od zachowań oraz dbają o jakość przekazu. Mówią o zachowaniach, nie kwestionują osoby, tożsamości człowieka.
- Pracownicy potrafią po każdorazowym otrzymaniu informacji zwrotnej współpracować bez obrażania się i bez innych zachowań agresywnych czy zachowań unikowych.

W STRABAG realizowanych jest już teraz wiele działań mających na celu wprowadzanie kultury feedbacku. Są to między innymi warsztaty facilitatedowane prowadzone przez P&C Konsultantów w Dyrekcjach. W powyższych działaniach pracownik może dostać konkretne wsparcie w postaci szkolenia online oferowanego przez Akademię Koncernu oraz warsztatów stacjonarnych czy konsultacji prowadzonych przez wewnętrznego coacha i psychologa - Luizę Mądrawską.

[PL Online - Udzielanie informacji zwrotnej feedback](#)

[Szkolenie stacjonarne dla oddziałów „Feedback”](#)

Artykułu opracowała

Luiza Mądrawska,
Dyrekcja PA

LUDZIE STRABAG

● MARTA PROMIŃSKA
DYREKTOR DS. KOORDYNACJI PROJEKTOWEJ I ZIELONEGO
BUDOWNICTWA

Jest czas na budowanie. Jest czas na sztukę.

Marta, jesteś artystką z branży budowlanej czy budowlanecem o artystycznej duszy?

Jestem ciekawa opinii innych osób na temat tego, jaka jest proporcja branży budowlanej i sztuki w mojej osobie. Nie zapominajmy jeszcze o zrównoważonym rozwoju i zmianach klimatycznych zajmujących dosyć dużą przestrzeń w mojej rzeczywistości.

Fot. Marta Promińska

Oczywiście, nie zapominam. W STRABAG odpowiadasz właśnie za wdrażanie zrównoważonego rozwoju w realizacjach oraz pracach projektowych. Jesteś również architektką, urbanistką, certyfikowanym assessorem LEED O+M oraz autorką książki „Zdrowa Architektura: nowy standard budownictwa zrównoważonego”.

Zgadza się. Jestem również doradcą w WELL City 2022-2023 Advisory oraz członkinią Polskiego Stowarzyszenia Budownictwa Ekologicznego i Pełnomocniczką Zarządu SARP ds. Środowiska i Ochrony Klimatu. Jak widać, tematykę klimatu traktuję naprawdę poważnie.

Dzisiaj jednak rozmawiamy o sztuce, którą tworzysz. Czym jest dla Ciebie sztuka?

Sztuka jest dla mnie przede wszystkim relacją widza z dziełem. Obraz jest bowiem tylko przedmiotem, a sztuka rodzi się w momencie nawiązania relacji, gdy tworzą się emocje w trakcie oglądania dzieła.

Twoje twórcze oblicze to kilka dziedzin: piszesz, komponujesz i malujesz, czy coś pominąłem?

Maluję, rysuję, piszę teksty. Tak, pominąłeś rzeźbę. Rzeczywiście w ostatnim czasie wyszłam poza klasyczną dziedzinę sztuki malarskiej i razem z Mężem połączyliśmy strefę wizualną z muzyczną, czego wynikiem był [projekt ONENESS](#). Wprawiliśmy w ruch moje obrazy przy dźwiękach muzyki symfoniczno-filmowej. Film ONENESS otrzymał w zeszłym roku nagrodę na Festiwalu Filmów Niezależnych CK OFF.

Teksty natomiast piszę niemalże dla każdego obrazu jako ich uzupełnienie lub wzmocnienie. Napisałam również manifest artystyczny o tytule „HYPNAGOGIC ART. MANIFESTO”, który zadeklamował Amos Williams, basista brytyjskiego zespołu Tesseract (można zobaczyć ten krótki film na YT). Ten tekst otwiera również film ONENESS i ogłasza koniec sztuki współczesnej.

Zatem zachęcamy do zapoznania się z treścią manifestu oraz ONEONESS. Wróćmy jednak do Ciebie. Jak rozpoczęła się Twoja droga od widza do twórcy?

Tak, zachęcamy, a jeżeli o mnie chodzi, to był długi proces poszukiwań i prób. Cały czas staram się być widzem, dużo czerpię inspiracji z muzyki z oczywistego powodu przebywania u boku muzyka, rozmów, dyskusji na ten temat. Moja droga cały czas leży przede mną, a ja nią idę i nie wierzę w to, że pewnego dnia stanę się skończonym, wszystkowiedzącym twórcą. Cała magia bycia artystą polega na niepokoju poszukiwań

“ Moja droga cały czas leży przede mną, a ja nią idę i nie wierzę w to, że pewnego dnia stanę się skończonym, wszystkowiedzącym twórcą. Cała magia bycia artystą polega na niepokoju poszukiwań.

W sierpniu ubiegłego roku można było podziwiać Twoje obrazy na wystawie VOICE OF THE VOICELESS, chciałem porozmawiać o malarstwie, choć nie wiem, czy sama faworyzujesz, którąś z dziedzin sztuki?

Sztuka jest jedna. Moim zdaniem nie ma podziału pomiędzy malarstwem, muzyką a poezją, stąd między innymi wspomniany projekt ONENESS, w którym oprócz moich obrazów i muzyki Męża pojawiły się również moje krótkie teksty. Wystawa VOICE OF THE VOICELESS (wystawa miała miejsce w Galerii101 Projekt w Warszawie w sierpniu 2022 r.) również rozpoczęła się wierszem na temat tytułowych „Bezgłosnych”.

Twój pierwszy obraz – pamiętasz, co przedstawiał, i czy byłaś zadowolona, jako twórcza ze swojego dzieła?

Mój pierwszy obraz olejny przedstawiał błotniaka stawowego. Jest to z pewnością zaskakująca odpowiedź, wybór tematyki wynikał po prostu z dostępnych materiałów fotograficznych, jakimi w tamtym czasie dysponowałam i były to właśnie zdjęcia od kolegi ornitologa. Drugi obraz był już kopią dzieła Aleksieja Sawrasowa i na chwilę się zatrzymałam w pejzażach starych mistrzów, aby podszlifować warsztat.

Fot. W pracowni powstaje kolejny obraz

Co lub kto miał największy wpływ na to, jak wyglądają Twoje prace, i jaką drogę przebyłaś?

Największy wpływ na mnie miał Wiktor Zin, który po obejrzeniu moich prac powiedział, żebym nie szła na studia malarskie na Akademię Sztuk Pięknych, ponieważ mam już swój styl, i niepotrzebny jest żaden dodatkowy akademicki charakter. Powiedział mi również, abym starała się malować przedmioty lub postaci nie bezpośrednio z natury, tylko te, które mam w głowie. To było na początku dla mnie niezrozumiałe, ale teraz wiem, że miało na celu ćwiczenie pamięci wzrokowej oraz łatwości posługiwania się wyobraźnią.

Kierunek, który rozwijasz, to nurt malarstwa hypnagogicznego – co to jest?

Jest to nurt sztuki z pogranicza snu i rzeczywistości. Świat hypnagogiczny, to jest ten, który widzisz kątem oka, niby prawdziwy, a zarazem nierealny. Sztuka hypnagogiczna odnosi się do prawdziwych emocji, do głębokich uczuć, dla nas prawdziwych a zarazem nierealnych właśnie. To podróż w głąb siebie.

Dlaczego Twoje obrazy są właśnie takie, jakie są, i jak na nie patrzeć, żeby zobaczyć zawarty w nich przekaz?

Obrazy są takie, jakie są, ponieważ są wynikiem prawdziwych emocji, czy przemyśleń. Nie ma w nich miejsca na wyrachowanie, czy sztuczną grę w atrakcyjną współczesną modę. Najważniejszą dla mnie jest wzbudzenie refleksji i uczuć u widza. Każdy patrzy na moje obrazy inaczej i znajduje co innego. Interpretuje, mierzy się z własnym dyskomfortem. Uwielbiam słuchać interpretacji moich obrazów, ponieważ są one tak różne i owinięte

w indywidualne doświadczenia. W każdej opowieści kryje się inna wrażliwość i gotowość zmierzenia się ze swoimi emocjami.

To, co widać na płótnie, ma swój załazek w głowie twórcy. Skąd czerpiesz inspirację?

Inspirację czerpię głównie ze swoich snów. Wiele daje mi poezja, pojedyncze słowa, z których maluję następnie w mojej głowie mapę płótna. Dużo czytam, słucham muzyki. Uwielbiam poezję Blake'a, pisma Becketta, teksty niemieckiej formacji Einsturzende Neubauten. Zanurzam się w muzyce Pendereckiego, Stravinskiego. Dużo piszę. Głównie na tradycyjnej maszynie do pisania, która jest narzędziem otwierającym głowę i myśli.

Pamiętasz może, o ile był taki moment, kiedy najsilniej poczułaś impuls, coś co koniecznie chciałaś utrwalić na obrazie, i czy ten obraz powstał?

Za każdym razem jest taki impuls. Jest on bardzo silny i mnie „męczy” dopóty, dopóki nie narysuję chociażby w formie szkicu.

Masz swoje ulubione motywy / kolory w pracach, które tworzysz?

Maluję nie używając koloru...czarnego. Czarna farba zabija głębie barwy i całości kompozycji obrazu. Staram się wyciągnąć głębię z barwników bez czerni, mieszając brązy z granatami i karminem. Moim ulubionym kolorem jest brąz van Dycka. Jest to niepozorna dziwna farba, która nadaje charakter moim obrazom. Nigdy również nie nakładam kolorów „prosto z tuby”, zawsze je modyfikuję, mieszam, szukam tego właściwego koloru. Przy powstawaniu obrazu „Beyond the Gates” szukałam barwy dla czerwonej szaty, która znajduje się na pierwszym planie przez dwie doby. Mieszałam kolory, dodawałam żywicy holenderskiej, nadającej żółty połysk, wypróbowałam wiele wariacji dla jednego konkretnego odcienia, który miałam w głowie. W końcu udało mi się przy pomocy barwnika, który przywiozłam parę lat wcześniej z Rzymu, z małego sklepiku dla malarzy. Szukanie tej czerwieni było prawdziwą udręką. Natomiast ulubionym motywem są emocje, które staram się przekładać na płótno. Jest to czasami wyraz twarzy, spojrzenie lub układ postaci.

Fot. Wystawa prac Marty

Jak wygląda proces twórczy od początku do ukończonego dzieła? Czy jest jakiś schemat, czy każdy z obrazów to osobna historia?

Każde dzieło to osobna, często długa historia. Zawsze jednak mam przed oczami gotowy obraz, czasami nie potrafię go przenieść na płótno, długo dochodzę do wyrazu i wydźwięku, o jaki mi pierwotnie chodziło. Często przemalowuję postaci, zmieniam kompozycję, często również zostawiam obraz na pół roku, aby „odpoczął”, dojrzał.

Masz swoje miejsce, w którym tworzysz, Przybliż nam to miejsce....

Moja sztaluga stoi po prostu w salonie. Mam tam swój kącik malarski. Ze względu na ograniczony czas jakim dysponuję, używam profesjonalnego oświetlenia imitującego światło dzienne, tak że barwy nie są przekłamane, jak to się dzieje przy klasycznej żarówce.

Jakimi technikami się posługujesz podczas malowania?

Posługuję się technikami starych mistrzów, które są przedmiotem moich badań i bezustannych dociekań. Stąd też właśnie nie używanie przeze mnie czarnego koloru, czy też domieszki w postaci żywicy czy pigmentów. Stosuję również laserunki, które są mieszanką żywicy i barwników, i które tworzą głębię warstw koloru. Nie używam toksycznej terpentyny ani rozpuszczalników. Stosuję techniki używane przez Williama Turnera, czy Rubensa, często sposoby nakładania farb prerafaelitów. Moim podręcznikiem, który leży obok stanowiska pracy jest „Traktat o malarstwie” Leonardo da Vinci i sięgam do tej książki stale. Rysunki natomiast powstają przy użyciu japońskiego pióra, które ma fleksującą stalówkę zmieniającą grubość linii w zależności od siły nacisku.

Ile czasu zajmuje Ci tworzenie jednego obrazu?

Długo. Ze względu na dwie rzeczy. Jedną z nich jest sama treść, która musi u mnie dojrzeć i wybrzmieć na płótnie w sposób mnie satysfakcjonujący. Drugim aspektem jest technika olejna która narzuca tempo pracy. Farby olejne, a szczególnie wspomniane wcześniej laserunki schną bardzo długo i uczą pokory.

Jesteś laureatką wielu nagród, która z nich sprawiła Ci specjalną satysfakcję?

Największym moim sukcesem jest otrzymanie drugiego miejsca w jednym z najbardziej prestiżowych w Stanach Zjednoczonych konkursów American Art Awards. Dla mnie jest to ogromny zaszczyt dlatego, że w skład Jury konkursowe go wchodziło 25 najlepszych amerykańskich galerii z różnych stanów, nie jest to ocena wyłącznie kilkusobowa. W 2020 roku została mi również przyznana nagroda przez nowojorski magazyn o sztuce ArtTour International dla najlepszego międzynarodowego artysty.

Fot. *Beyond the Gates*, autor: Marta Promińska

Muszę zadać to pytanie, które na pewno wiele osób sobie zadaje, czytając naszą rozmowę. Jak znajdujesz czas na pracę twórczą i jak łączysz to ze swoimi obowiązkami zawodowymi, których przecież też jest sporo?

Maluję wyłącznie w nocy, więc absolutnie nie koliduje to z moimi obowiązkami zawodowymi. Weekendy również staram się poświęcać na twórczość.

Gdzie możemy zapoznać się z Twoją twórczością?

Zapraszam serdecznie do mojej wirtualnej galerii na stronę martaprominska.com oraz na kanał You Tube [Hypnagogic Art Official](https://www.youtube.com/HypnagogicArtOfficial).

Dziękuję za rozmowę i życzę Ci dłuższej doby, co byłoby odpowiednie bo praca w dzień, sztuka w nocy. Dobrze byłoby się też wyspać.

Rozmowę z Marta Promińską poprowadził Łukasz Mielnik, Dział Komunikacji i PR STRABAG

* nurt malarstwa hipnagogicznego - surrealistyczny trend w sztuce współczesnej. Odrywa się od konieczności wyjaśnień popularnych pojęć, zamiast tego koncentruje się na czystych emocjach..

Fot. *Love*, autor: Marta Promińska